

2. Osnove HTML-a – 1.dio

Osnovni tagovi za uređivanje teksta, umetanje poveznica, tablica i okvira

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

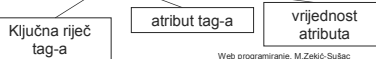
HTML

- Hypertext Markup Language (HTML) je opisni jezik za izradu web stranica
- HTML određuje način prikaza pojedinih dijelova dokumenta s pomoću umetnutih oznaka (tag-ova) koje razumije web preglednik i prikazuje dokument korisniku

Neka pravila HTML-a su:

- većina tag-ova ima početak i kraj djelovanja, npr. `<HEAD> ..... </HEAD>` - početak i kraj zaglavlja dokumenta
- sintaksa (opći oblik pisanja nekog taga je sljedeći):
`<ključna_riječ atribut1="vrijednost1" atribut2="vrijednost2" ....>`
Npr.

```
<table border="0" width="50" cellspacing="1">
```


Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Neka pravila HTML-a

- umetanje praznih redova i mjesta bez posebne oznake ne vidi se u prikazu dokumenta, nego samo služi za preglednost kreatoru stranice
- početak i kraj dokumenta moraju imati ove tagove: `<HTML>..... </HTML>`
- glavna struktura dokumenta:
  - zaglavlje: `<HEAD> ..... </HEAD>`
  - tijelo stranice: `<BODY> ..... </BODY>`
  - dijelovi tijela stranice `<NAME> .... </NAME>`
- nije osjetljiv na velika i mala slova
- pretpostavlja neki definirani skup tag-ova (DTD – Document Type Definition) Standardi: HTML 1.0, 2.0, 3.0, 3.2, 4.0, ...

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Opći oblik HTML dokumenta

```
<HTML>
<HEAD> zaglavlje koje može imati nekoliko podelemenata tipa:
<TITLE> naslov dokumenta </TITLE>
<BASE> osnovna adresa preko koje se rješava relativna;
nužna ako se dokument ne nalazi na originalnoj lokaciji.
</BASE>
<ISINDEX> javlja browser-u da je dokument indeksni,
s kazalima na druge dokumente </ISINDEX>
<LINK> pokazuje vezu između ovog dokumenta i nekog objekta na
WEB-u </LINK>
<META> daje informacije o stranici, kao što su ključne riječi
</META>
<SCRIPT> sadrži Java ili VB skripte </SCRIPT>
<STYLE> sadrži informaciju koja se koristi u CSS-u,
uzorcima stilova </STYLE>
</HEAD>
<BODY> tijelo dokumenta s informacijom </BODY>
</HTML>
```

(prema Essert, 2008.)

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Primjer minimalnog HTML dokumenta

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Ovdje naslov stranice koji će se
vidjeti u title bar-u preglednika</TITLE>
</HEAD>
<BODY>Ovdje se upisuje sadržaj stranice koji je
vidljiv korisniku.
</BODY>
</HTML>
```

Za pogled na ovu stranicu kliknite na [P2_primjer1.html](#). Provjerite kako izgleda izvorni kod stranice aktiviranjem naredbe View/Source u Internet Explorer-u.

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Neki osnovni tagovi za uređivanje teksta

- prijelom reda: `<BR>` i odjeljka: `<P> ..</P>`
- veličina slova: `<H1>, <H2>, ... <H6>`
- font slova: `<font size="2" face="Arial"> ..... </font>`
- stil slova: podebljana: `<B> ... </B>` ili `<STRONG> ... </STRONG>`, kurziv: `<I> ... </I>`, podvučena: `<U> ... </U>`
- za centriranje teksta u retku: `<center> ... </center>`
- boja pozadine: `<BODY BGCOLOR="#000000">` ili `<BODY BGCOLOR="black">`

Skupina imena boja podržana je od većine preglednika (engl. browser-a). Samo 16 imena boja podržano je sa W3C HTML 4.0 standardom (aqua, black, blue, fuchsia, gray, green, lime, maroon, navy, olive, purple, red, silver, teal, white, and yellow). Za sve ostale boje, potrebno je koristiti vrijednost HEX boja polja.

Za heksadecimalne vrijednosti boja pogledati pomoćni materijal: Essert, HTML osnove.

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Tagovi za liste (nabrajanja)

Naziv liste	Primjer liste	Rezultat prikaza
Poredana (numerirana) lista, eng. ordered list	Moji prioriteti: <ol> ljubav fakultet društvo 	Moji prioriteti: 1. ljubav 2. fakultet 3. društvo
Neporedana (nenumirirana) lista, eng. unordered list	Moji prioriteti: <ul> fakultet ljubav društvo 	Moji prioriteti: • fakultet • ljubav • društvo

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Umetanje praznih mjesta

U HTML-u svako prazno mjesto (osim razmaka između riječi) treba definirati na jedan od sljedećih načina:

-
 - skok u novi red
- <P> - novi paragraf: skok u novi red sa stanovitim razmakom.
-   - jedno prazno mjesto

U slučaju kada se koriste liste, automatski se svaki element liste označen s <li> smješta u novi red.

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Umetanje slika u dokument

```
<IMG SRC="slika1.gif" WIDTH=90  
HEIGHT=62 alt="opis_slike">
```

- umeće sliku iz datoteke slika1.gif sa prilagodnom prema specificiranoj širini i visini (ovakva prilagodba dimenzija slike se ne preporuča, bolje je sliku prethodno obraditi u nekom od programa za obradu slika na željenu veličinu).

U html dokument se mogu umetati slike u .gif, .jpg formatu, te animirane slike i video materijal.

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Umetanje linija i ploha

- Umetanje vodoravne linije:

```
<HR WIDTH=60% SIZE=3 ALIGN=LEFT NOSHADE>
```

Umeće liniju koja će zauzimati 60% širine stranice, debljine 3 točke, poravnato lijevo, bez sjenčanja

- Umetanje okomite linije može se dobiti produžavanjem jedne točke kroz više redaka.

```
<CENTER><IMG SRC="tocka.gif" WIDTH=2  
HEIGHT=200></CENTER>
```

- Umetanje plohe može se dobiti ponavljanjem slike u tagu za pozadinu:
<body bgcolor="slika1.gif"> - postavlja sliku kao pozadinu.

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Primjer uređivanja stranice

- U našem primjeru umetnut ćemo neke od tagova prethodno spomenutih za uređivanje stranice: boju pozadine, vrstu slova, centriranje, umetanje praznih redaka i odjeljaka, umetanje lista, i sl.
- Pogledati [P2_primjer2.html](#) za izgled dokumenta, a View/Source u IE za pogled na izvorni kod.

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Umetanje poveznica u HTML-u

- Za umetanje poveznica (linkova) koristi se tag: <A> .... </A>
- A je kratica od eng. anchor, tj. sidro, a označava veze između dva dijela istog dokumenta ili dva različita dokumenta.

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Postavljanje sidra

- Ako želimo na dio dokumenta postaviti sidro, tada taj dio treba nazvati nekim imenom s pomoću taga:
`<a name="dio_dokumenta"> .... </a>`
npr. `<a name="vrh"> </a>`
- Iz nekog drugog dijela dokumenta sada možemo postaviti poveznicu ("baciti sidro") na prethodno definirano mjesto, tada u tom drugom dijelu pišemo:
`<a href="naziv_dokumenta.html#dio_dokumenta"> link na koji kliknemo</a>`
Ako se radi o istom dokumentu u kojem se nalazimo, naziv dokumenta se može i izostaviti,
npr. `<a href="#vrh">Idi na vrh stranice</a>`

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Vrste poveznica

- na dio dokumenta, npr.:
`<a href="nova.html#dio1"> (prije toga taj dio stranice mora biti označen s: <a name="dio1">..</a>`
- na dokument koji je na našem poslužitelju
`<a href="nova.html">`
- na adresu nekog izvora na webu:
`<a href="http://www.srce.hr/tecajevi">`

Za umetanje poveznica pogledajte [P2_primjer3.html](#).

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Umetanje tablica

- Tablice se vrlo često koriste u web stranicama, a njihovi osnovni tagovi su:
- `<TABLE>` - glavni tag, s različitim atributima, kao što su veličina, okvir, širina i sl.
  - `<TR>` - (engl. *TableRow*) definira horizontalni red od `<TD>` ćelija.
  - `<TD>` - (engl. *TableData*) definira pojedinačni blok ili ćeliju (engl. *cell*) u retku tablice.
- Tekst (odnosni podaci koji će se vidjeti na stranici) upisuju se samo u ćelije tablice, a ovi tagovi moraju slijediti hijerarhiju poretka (najprije se tablica, pa redak, pa ćelije unutar retka). Svaki od njih treba imati svoj početak i kraj.
- Primjer tablice sa dva retka i jednim stupcem:
`<table><tr><td> ovdje tekst prvog retka...</td></tr></table>`

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Umetanje tablica - nastavak

- Primjer tablice sa jednim retkom i dva stupca:
`<table>`
`<tr>`
`<td> ovdje tekst prve ćelije prvog stupca</td>`
`<td> ovdje tekst prve ćelije drugog stupca</td>`
`</tr>`
`</table>`

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Atributi u tablicama

- Tagovi za tablice mogu imati atribute koji određuju izgled tablice, npr.
- `border="1"` - određuje okvir tablice debljine 1 točku
  - `width = "100" height="75"` – određuje širinu i visinu tablice
  - `align="center"` – određuje horizontalno poravnanje teksta koje može biti: center, left, right
  - `valign="top"` – određuje vertikalno poravnanje teksta koje može biti: top, middle, bottom
  - `cellspacing="1"` – određuje razmak teksta ćelije od ruba
  - `cellpadding="1"` – određuje udaljenost između ćelija u tablici
  - `Rowspan=2` – povezuje više ćelija u retku u jednu ćeliju (broj označava koliko ćelija se spaja)
  - `Colspan=2` – povezuje više ćelija u stupcu u jednu

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Primjer tablice

```
<table border=1 width=500 height=200 cellspacing=2 cellpadding=2>
<tr>
<td align="center" bgcolor="FFFFCC">Prva ćelija</td>
<td align="center">Druga ćelija</td>
</tr>
<tr>
<td align="center" valign="middle" bgcolor="red">Treća ćelija</td>
<td align=center>Četvrta ćelija</td>
</tr>
</table>
```

Izgledat će ovako:

Primjer za tablicu možete vidjeti i klikom na [P2_primjer4.html](#)

Prva ćelija	Druga ćelija
Treća ćelija	Četvrta ćelija

Upotreba okvira (frame-ova)

- Ukoliko cijelu stranicu želimo podijeliti na više stupaca ili redaka ili dr. dijelova, moguće je tablice proširiti upotrebom okvira (frame-ova).
- Okviri omogućuju odvojeno pohranjivanje pojedinih dijelova stranice, a zatim povezivanje u jednu stranicu.

- Primjer:

```
<FRAMESET COLS="50%,50%">
<FRAME SRC="prvi.html">
<FRAME SRC="drugi.html">
</FRAMESET>
```

će podijeliti stranicu na dva stupca jednake širine, u prvom se prikazuje datoteka prvi.html, a u drugom drugi.html.

Okviri su pogodni kod odvajanja izbornika i zaglavlja od središnjeg dijela stranice.

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Upotreba okvira - nastavak

- Vrijednosti širine stupaca mogu se i relativno odrediti, npr. <FRAMESET COLS="50,*"> će podijeliti stranicu na dva stupca, prvi će biti širine 50 točaka, a drugi će zauzimati preostali dio zaslona (bez obzira na rezoluciju koja se koristi) Obično se koriste okviri na način da se posebno odvoji zaglavlje, zatim lijevi dio za izbornik i desni dio za središnji dio stranice.

- Primjer:

```
<FRAMESET ROWS="60,*">
<FRAME SRC="gore.html" NAME="vrh">
<FRAMESET COLS="160,*">
  <FRAME SRC="lijevo.html" NAME="lijevi">
  <FRAME SRC="desni.html" NAME="glavni">
</FRAMESET>
</FRAMESET>
```

Za primjer izgleda stranice s okvirima pogledajte [P2 primjer okviri](#).

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Prednosti i nedostaci upotrebe okvira

Prednosti:

- lakše ažuriranje stranica - pri promjeni nekog dijela stranice ne treba mijenjati taj dio u svakoj stranici, nego samo u jednoj (dio.html)
- preglednost stranice

Nedostaci:

- Otežan ispis stranice (svaki dio je posebna stranica), pa autor stranice treba posebno napraviti oblik pogodan za ispis i staviti link na njega

Web programiranje, M.Zekić-Sušac

Literatura

- Essert, M., Web programiranje, materijali s predavanja, <http://www.mathos.hr/wp>, 20.02.2008.)
- Wikipedia, www.wikipedia.org, 28.02.08.
- W3C Consortium, www.w3c.org, 28.02.08.
- M. Zekić-Sušac, Računarski praktikum 3, materijali s predavanja, <http://www.mathos.hr/rp3>, 28.02.08.
- <http://archive.ncsa.uiuc.edu/General/Internet/WWW/HTMLPrimer.html> - NCSA html beginner's guide

Web programiranje, M.Zekić-Sušac